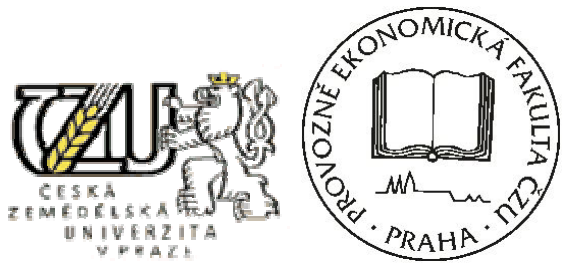
Česká zemědělská univerzita

Provozně ekonomická fakulta



DIPLOMOVÁ PRÁCE

Teorie optimálních měnových oblastí

TEZE

Autor: Bc. Lukáš Bartoníček

Vedoucí diplomové práce: Ing. Eva Kaňková

Praha, 2005

©

1. Úvod

V úvodní části je vytyčen cíl a metodika diplomové práce, uvedení do problematiky teorie optimálních měnových oblastí a podán ucelený přehled o struktuře diplomové práce.

2. Teorie optimálních měnových oblastí (OCA)

V této části je podrobně rozebrána teorie optimálních měnových oblastí, kterou prof. Mundell publikoval v září roku 1961 v časopise American economic review. V roce 1996 Mundell k tomuto článku napsal upravující pojednání s názvem „Updating the agenda for monetary union“, kde mimo jiné uvádí 17 argumentů pro a 17 argumentů proti vstupu země do měnové unie.

Na Mundella v této oblasti navázali další ekonomové (McKinnon, Kenen, Krugman, Salin), jejichž přístupy jsou v této části také analyzovány.

Neoddělitelnou součástí teorie optimálních měnových oblastí je teorie asymetrických šoků. Jedním z autorů zabývajících se touto teorií byl i J. Agell, který vytvořil model fungování asymetrických šoků v ekonomice.

3. Evropská měnová unie z pohledu OCA

Tato část je věnována Evropské měnové unii z pohledu teorie optimálních měnových oblastí a začíná popisem historického vývoje evropských integračních procesů. Integrační snahy se v historii Evropy objevily již mnohokrát, za jeden z prvních kroků k integraci měnové oblasti v Evropě můžeme považovat založení Brettonwoodského systému v roce 1944. V roce 1988 byl pod vedením J. Delorse založen výbor, který měl za úkol vypracovat zprávu o vytvoření hospodářské a měnové unie. Delorsova zpráva počítala se zřízením měnové unie ve 3 fázích, na jejichž konci k roku 2002 skončila platnost národních měn členských států Evropské unie.

Zavedení a používání jednotné měny s sebou přináší řadu výhod. Jedná se například o úsporu transakčních nákladů, kdy odpadají přímé náklady firem a domácností placené finančnímu sektoru za výměnu zahraničních měn a rozdíl mezi nákupními a prodejními

kurzy měn. Odstranění transakčních nákladů by mělo mít i nepřímý efekt v podobě odstranění cenové diskriminace mezi národními trhy, podpoře obchodu a nárůstu konkurenčního prostředí.

Náklady spojené se vstupem do Evropské měnové unie jsou nastíněny taktéž ve 3. kapitole této diplomové práce. Tyto náklady mají dvojí charakter. Mezi mikroekonomické náklady můžeme například zařadit z hlediska podnikatelských subjektů vynaložené náklady na školení zaměstnanců, úpravu ceníků a přizpůsobování stávajícího softwaru, na státní úrovni mezi tyto náklady patří například náklady spojené s emisí bankovek, ražbou mincí a jejich distribucí atd.

4. Vstup ČR do Evropské měnové unie z pohledu OCA

Protože Česká republika v současné době usiluje o připojení Evropské měnové unii, poslední část diplomové práce se dále zaobírá kritérii přijetí České republiky do EMU. Všechny členské státy Evropské unie, které mají zájem o účast v měnové unii, musí splnit konvergenční kritéria uvedená v Maastrichtské smlouvě a dodatkových protokolech. Zemím střední a východní Evropy, které požádaly o vstup a jejichž výchozí ekonomická a politická situace se odlišovala od předchozích kandidátů na členství z jiných částí Evropy, Evropská unie stanovila základní požadavky označované jako Kodaňská kritéria.

5. Závěr

Požádáním o členství v Evropské unii v roce 1996 se Česká republika stala jednou ze 13 kandidátských zemí usilujících o účast v tomto uskupení. Všechny kandidátské země se zavazují po vstupu do Evropské unie dříve či později přijmout společnou evropskou měnu, to znamená vstoupit do Evropské měnové unie. Česká republika je povinna vypracovat konvergenční program, který stanoví konkrétní postupy nezbytné pro přijetí jednotné měny euro.

Ze zjištěných skutečností mohu odvodit tento závěr: příliš rychlé přistoupení České republiky k měnové unii se zdá být rizikové i z hlediska teorie optimálních měnových oblastí, protože rozdíly v celkové ekonomické úrovni a struktuře jsou dosud příliš velké.

6. Seznam literatury

- BAYOUMI, T. EICHENGREEN, B. *Shocking aspects of European monetary integration.* The political economy of monetary union. 2001.
- BRŮŽEK, A. *Evropská měnová integrace. I.* Praha: VŠE, 1996.
- CINCIBUCH, M. *Sjednocení hospodářského cyklu ČR se zeměmi západní Evropy.* Studie České národní banky.
- DeGRAUWE, P. *Economics of Monetary Union*, Oxford: University Press, 1997.
- HORVÁTH, R., KOMÁREK, L. Teorie optimálních měnových zón: rámec k diskusím o monetární integraci. *Finance a úvěr*, 2002. č. 11.
- JÍLEK, J. *Peníze a měnová politika*. Grada publishing. Praha, 2004.
- JONÁŠ, J. *Vybrané otázky měnové politiky v ČR*. VP č. 29. Praha: ČNB, 2001.
- KENEN, P. *The theory of optimum currency areas: An eclectic views (1969)*. Reprinted in Exchange rates and monetary system. 1994, s. 3 – 22.
- KOČENDA, E. Nesoulad mezi režimem měnového kurzu a monetární politikou. *Politická ekonomie*, 1998, č. 5. s. 661-665.
- *Konvergenční program České republiky.* Český statistický úřad, listopad 2004.
- *Makroekonomická predikce MF*. Eurostat, říjen 2004.
- McKINNON, R. I. Optimum Currency Areas. *American Economic Review*, 1963, č. 4
- MUNDELL, R. A. Theory of Optimum Currency Areas. *American Economic Review*, 1961, č. 50, s. 657-665.
- MUNDELL, R. A. Updating the Agenda for Monetary Union. *American Economic Review*, 1996, s. 29-48.
- MUNDELL, R. A. *The Euro as a Stabilizor in the International Monetary System*. Projev na konferenci v European Conference Center, Luxemburg, prosinec 1998.
- REVENDA, Z. *Peněžní ekonomie a bankovnictví*. Praha: Management Press, 1996. s. 548.
- SALIN, P. *Euro, konstruktivistická měna*. Ekonomická harmonizace. Praha: Liberální institut, 2003.
- ŠILHA, R. Výhoda pro všechny. *Ekonom*, 1998, č. 49, s. 30.
- TAVLAS, G. S. The New Theory of Optimum Currency Areas. *The World Economy*, 1993, 33/6 č. 4, s. 663-682.
- *Smlouva o Evropské unii (pracovní překlad)*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 1992.
- *Vyhodnocení členských států EU s odkladem pro zavedení Eura.* Evropská komise, říjen 2004.